

Pedagogika w pracy nauczyciela psychologa - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Pedagogika w pracy nauczyciela psychologa
Kod przedmiotu	14.9-WP-PSCh-PwPNP
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Psychologia
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	jednolite magisterskie
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	9
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Występuje w specjalnościach	Psychologia edukacyjna i wychowawcza
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	15	1	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Poznanie podmiotu i przedmiotu pedagogiki, jej subdyscyplin, historii i metod badań, powiązań z innymi naukami oraz podstawowych pojęć nauk o wychowaniu (nawiązanie do programu przedmiotu: Pedagogika dla psychologów). Analiza polskiego systemu edukacji – zasady i podstawy prawne, organizacja, funkcje i cele, alternatywne formy edukacji, edukacja publiczna i prywatna. Zarządzanie i kierowanie edukacją na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Analiza reform w systemie edukacji w kontekście procesu społecznej integracji i inkluzji dzieci, młodzieży i osób dorosłych z niepełnosprawnościami i o szczególnych potrzebach. Poznanie zasad i metod pracy wychowawczej i terapeutycznej nauczyciela-psychologa, organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, możliwości indywidualizacji i personalizacji pracy z uczniami, jak też wspierania uczniów i ich rodzin oraz współpracy z profesjonalistami czy innymi podmiotami w szkole i lokalnym środowisku.

Wymagania wstępne

Wiedza z zakresu przedmiotów: Pedagogika dla psychologów, Podstawy socjologii, Psychologia kliniczna, Psychologia rozwoju człowieka w ciągu życia.

Zakres tematyczny

Pedagogika jako nauka – system podstawowych pojęć, podmiot i przedmiot zainteresowań, historia myśli pedagogicznej – główni przedstawiciele, subdyscypliny, metody badań, pedagogika teoretyczna i praktyczna, użyteczność psychologii w wyjaśnianiu kwestii wychowawczych, organizacji działań profilaktyczno-terapeutycznych w przestrzeni szkoły w kooperacji z rodziną i lokalnym środowiskiem (wprowadzenie przez nawiązanie do programu przedmiotu: Pedagogika dla psychologów).

Organizacja i podstawy prawne systemu edukacji w Polsce (szkoły publiczne i prywatne); regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia, w tym z niepełnosprawnościami, zarządzania i kierowania edukacją, podstawy programowej, działań i rozwiązań profilaktyczno-terapeutycznych. Praktyki społecznej stratyfikacji uczniów czy tzw. ukrytego programu szkoły.

Edukacja alternatywna – prawne podstawy i zasady funkcjonowania, możliwości i ograniczenia, motywacja wyboru danej formy edukacji dla dziecka; charakterystyka edukacji domowej, specyfika funkcjonowania i nauczania w przedszkolach i szkołach Montessori, steinerowskich, leśnych, demokratycznych, daltońskich itp.

Ocena funkcjonowania szkoły, jako (samo)uczącej się organizacji; komunikacja i kooperacja wszystkich podmiotów praktyki edukacyjnej, optymalizacja i doskonalenie procesu nauczania-uczenia się, urealnienie wpływu wszystkich członków społeczności szkolnej na kreowanie życia szkoły, rozwój komunikacji społecznej przez dialog i dyskusję angażujących się w proces edukacji podmiotów.

Kwestia społecznego i kulturowego kapitału szkoły, jego znaczenie dla funkcjonowania i organizacji życia szkolnego we współpracy z lokalnym środowiskiem. Rola nauczyciela-psychologa w kreowaniu kultury szkoły, tworzonej przez kulturę jej podmiotów – uczniów, nauczycieli, innych specjalistów czy pracowników, tzw. niepedagogicznych oraz rodziców. Kreowanie kapitału społecznego w klasach i szkole oraz poprzez otwarcie się szkoły na współpracę z lokalnym środowiskiem.

Kwestia działań i rozwiązań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w systemie edukacji. Regulacje prawne a oczekiwania uczniów i rodziców w tym zakresie. Krytyczna analiza dotychczasowych form wspierania uczniów o szczególnych potrzebach czy z niepełnosprawnościami i ich rodziców w procesie proinkluzyjnej edukacji. Kompetencje nauczyciela-psychologa w kontekście zróżnicowanych możliwości i potrzeb uczniów; także ich rodziców.

Profesjonalne przygotowanie kadr do pracy w systemie edukacji; pozytywna selekcja do zawodu, znaczenie kompetencji miękkich w relacji z uczniami i personelem szkoły. Kwestie prawne i etyczne oraz obciążeń, w tym zdrowotnych związanych z zawodem nauczyciela-psychologa. Znaczenie kompetencji zróżnicowanej specjalnościowo kadry dla jakości funkcjonowania szkoły.

Metody kształcenia

Praca indywidualna i w grupach, praca z tekstem, dyskusja problemowa.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Zna w pogłębiony sposób pojęcia subdyscypliny pedagogiki, główne nurty myśli pedagogicznej i ich przedstawicieli - organizację i podstawy prawne systemu edukacji oraz regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia. Rozumie kontekstowy charakter i złożoność procesu edukacji z uwzględnieniem rozwiązań proinkluzyjnych, włączających uczniów z niepełnosprawnościami czy szczególnymi potrzebami w przestrzeni ogólnodostępnych szkół (F1.W1). Student zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia związane z wychowaniem w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania;. Zna istotę i funkcję wychowania oraz rozumie proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę. zna w pogłębionym stopniu zasady pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole. (F.1.W3). Zna i rozumie uwarunkowania funkcjonowania ucznia w szkole, zwłaszcza w kontekście integracji i inkluzji (F.1.W5). Zna zasady diagnozy nauczycielskiej oraz techniki diagnostyczne w pedagogice i w pogłębionym stopniu rozumie ich znaczenie w systemie oświaty (F.1.W6).	• K_W04 • K_W14	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia
Potrafi wykorzystać wiedzę pedagogiczną do zidentyfikowania problemów wychowawczych i w nauce uczniów (ich przyczyny i kontekst społeczny) F.1.U3), nakreślenia działań profilaktyczno-terapeutycznych w szkole z uwzględnieniem indywidualizacji i personalizacji procesu wspierania uczniów we współpracy z rodzicami i nauczycielami (f.1.U4; F.1.U5).	• K_U01 • K_U02	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia
Jest wrażliwy na zróżnicowane potrzeby dzieci/uczników, w tym w zakresie wsparcia; wskazuje możliwe formy wspierania dziecka w określonych sytuacjach wychowawczych czy edukacyjnych. Formuluje argumenty przemawiające za koniecznością dialogu i współpracy z innymi podmiotami praktyki edukacyjnej; kreowania kultury i kapitału społecznego szkoły we współpracy z lokalnym środowiskiem (F.1.K1)	• K_K01 • K_K05	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Aktywność studenta na zajęciach – opracowanie i prezentacja w czasie ćwiczeń zagadnień, problemów przewidzianych w programie przedmiotu (metody kształcenia: praca w grupach, z tekstem i dyskusja problemowa)

narzędzie weryfikacji: przygotowane, adekwatnie do danego tematu zajęć zagadnienia problemowe; przykładowe problemy dyskutowane na zajęciach podejmujących kwestie edukacji:

- charakterystyka systemu edukacji, jego regulacji prawnych; edukacja alternatywna – walory i słabości
- problem ukrytego programu w szkole; praktyki społecznej stratyfikacji uczniów, konsekwencje dla biografii uczniów
- funkcjonowanie szkoły, jako uczącej się organizacji; konieczne zmiany w organizacji i funkcjonowaniu wszystkich podmiotów edukacyjnych oraz możliwości współpracy szkoły z lokalnym środowiskiem
- możliwe pola współpracy pedagoga i psychologa w systemie edukacji w zakresie wspierania uczniów o zróżnicowanych potrzebach

Skala ocen za aktywność: ndst (0 pkt.), dostateczny (3,0 pkt.), dostateczny plus (3,5 pkt.), dobry (4,0 pkt.), dobry plus (4,5 pkt.), bardzo dobry (5,0 pkt.);

Egzamin pisemny - z zagadnień programowych wykładów opracowanych w formie pytań (studenci losują po 3 pytania dla każdej grupy); warunkiem zaliczenia jest 75% poprawnych odpowiedzi na pytania (punktowane: 1-5 pkt.). Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest pozytywna ocena ćwiczeń.

Skala ocen za egzamin pisemny: ndst (0 pkt.), dostateczny (3,0 pkt.), dostateczny plus (3,5 pkt.), dobry (4,0 pkt.), dobry plus (4,5 pkt.), bardzo dobry (5,0 pkt.);

Ocena końcowa - na ocenę z przedmiotu składa się ocena z ćwiczeń (50%) i z egzaminu (50%). Warunkiem zaliczenia przedmiotu są pozytywne oceny z ćwiczeń i egzaminu.

Literatura podstawowa

1. Dudzikowa M., Czerepaniak-Walczak M. (red.) (2008) Wychowanie. Pojęcia-Procesy-Konteksty, Gdańsk, GWP
2. Janiszewska-Nieścioruk Z. (red.) (2010) Uczeń o specjalnych potrzebach w przestrzeni współczesnego systemu edukacji, Zielona Góra, Oficyna Wydawnicza UZ
3. Dudzikowa M.i in. (2011) Kapitał społeczny w szkołach różnego szczebla. Diagnoza i uwarunkowania, Kraków, Oficyna Wydawnicza Impuls T.2.
4. Dudzikowa M., Jaskulska S. (red.) (2016) Twierdza. Szkoła w metaforze militarnej. Co w zamian?, Wolters Kluwer Warszawa.
5. Czerepaniak-Walczak M. (2015), Kultura szkoły – o jej złożoności i wielowymiarowości, „Pedagogika Społeczna”, nr 3(57), s. 77-87.
6. Kleiner A., Roberts C.,Senge P.M.,Smith B.J.(2013), Piąta dyscyplina. Materiały dla praktyka, Wolters Kluwer, Warszawa.

7. Mikiewicz, P. (2014). *Kapitał społeczny i edukacja*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
8. Robinson K., Aronika L. (2015), *Kreatywne szkoły. Oddolna rewolucja która zmienia edukację*, tłum. A. Baj, Wydawnictwo Element, Kraków.
9. Szczurek-Boruta, A. i Chojnacka-Synaszkó, B. (red.) (2015) *Szkoła – kultura – środowisko lokalne*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek
10. B. Śliwowski, Z. Melosik (red.) (2013) *Edukacja alternatywna w XXI wieku*, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
11. B. Śliwowski, Z. Kwieciński (red.) (2019) *Pedagogika*, Warszawa, PWN (wydanie poprawione i rozszerzone)

Literatura uzupełniająca

1. Maria Czerepaniak-Walczak (2015) *Kultura szkoły – o jej złożoności i wielowymiarowości*, Pedagogika Społeczna, nr 3.
2. Janiszewska-Nieścioruk Z., Grzegorzewska I., Herberger J., i in. (2015), *Człowiek wobec wyzwań i zagrożeń współczesności. Rozwój – rodzina – edukacja*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.
3. D. Klus-Stańska (red.) (2008) *Dokąd zmierza polska szkoła?*, Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak”
4. Potulicka, E. (2012). *Kształtowanie kapitału społecznego w szkole – wprowadzenie do problemu*. *Studia Edukacyjne*, nr 22, s. 97-107.
5. D. Klus-Stańska (red.) (2008) *Dokąd zmierza polska szkoła?*, Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak”
6. D.D. Smith (2008) *Pedagogika specjalna*, Warszawa, PWN, t.1 i 2.
7. Sternberg R.J., Jarvin L., Grigorenko E.L. (2018), *Mądrość, inteligencja i twórczość w nauczaniu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
8. Szlendak, T. (2010). *Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, zróżnicowanie*. Warszawa, PWN.

Uwagi

Oferta dla chętnych: opracowanie IPET-u.

Zmodyfikowane przez dr hab. Iwona Grzegorzewska, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 21-03-2024 10:53)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ